

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2006-2007

20 MARS 2007

**Projet de loi modifiant le Code judiciaire
en vue de lutter contre l'arriéré judiciaire**

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME NYSSENS

Art. 7

À l'article 735, § 2, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «Sauf accord des parties» par les mots «Sauf si les parties s'y opposent».

Justification

L'article 735 § 2 énonce qu'en cas d'accord des parties, la procédure en débats succincts doit être admise.

La disposition en projet ajoute : «Sauf accord des parties, la cause sera traitée sous le bénéfice de la procédure prévue pour les débats succincts dans les cas suivants :

— le recouvrement des créances incontestées, etc.»

En réalité, la disposition aménagée énonce que si les parties sont d'accord, la procédure en débats succincts doit être admise et elle doit l'être aussi dans une série de cas énoncés par la loi, sauf si les parties s'y opposent, (voy aussi avis du Conseil d'État, Doc Ch. 51 2811, p. 44)

Voir:

Documents du Sénat:

3-2095 - 2006/2007:

N° 1 : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2006-2007

20 MAART 2007

Wetsontwerp tot wijziging van het gerechtelijk wetboek met het oog op het bestrijden van de gerechtelijke achterstand

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 7

In het voorgestelde artikel 735, § 2, eerste lid, de woorden «Behoudens akkoord van de partijen» vervangen door de woorden «Behoudens verzet van de partijen».

Verantwoording

Artikel 735, § 2, eerste lid, bepaalt dat de zaken in korte debatten worden behandeld ingeval de partijen daarmee akkoord gaan.

De ontwerpbeleid voegt hieraan toe : «Behoudens akkoord van de partijen zal het geding op grond van de voor de korte debatten voorziene procedure worden behandeld in de volgende gevallen :

— de invordering van de niet betwiste schuldborderingen; enz. »

In werkelijkheid bedoelt de gewijzigde bepaling dat als de partijen akkoord gaan, het geding in korte debatten toegestaan moet worden, ook in een aantal door de wet bepaalde gevallen, behalve indien de partijen zich daartegen verzetten (zie ook het advies van de Raad van State, stuk Kamer, 51 2811, blz. 44).

Zie:

Stukken van de Senaat:

3-2095 - 2006/2007:

Nr. 1 Wetsontwerp.

Nº 2 DE MME NYSSENS

Art. 10

Remplacer l'article 747 proposé comme suit :

« Art. 747 § 1er. Les parties fixent de commun accord le calendrier d'échange des conclusions. Le juge informe les parties qui désirent convenir à l'amiable d'un tel calendrier de la première date à laquelle la cause pourra être plaidée.

Le juge prend acte du calendrier arrêté par les parties, le confirme et fixe la date des plaidoiries.

L'ordonnance est portée au procès verbal d'audience. Sauf si les partie l'en dispense, le greffier la notifie par lettre missive aux parties et, le cas échéant, à leur avocat, et par pli judiciaire à la partie défaillante.

§ 2. A défaut, et sans préjudice de l'application des règles du défaut, au plus tard six semaines après l'audience d'introduction, le juge arrête le calendrier d'échange des conclusions en tenant compte, le cas échéant, des observations que les parties lui ont soumises ou ont fait parvenir au greffe avant l'expiration du délai prévu à l'alinéa suivant.

Les parties peuvent, séparément ou conjointement, le cas échéant dans l'acte introductif d'instance, soumettre au juge leurs observations écrites sur la mise en état judiciaire, en les faisant parvenir au greffe, au plus tard, dans le mois de l'audience d'introduction, ce délai pouvant être abrégé par le juge en cas de nécessité ou de l'accord des parties.

§ 3. Les parties peuvent aussi déroger d'un commun accord à la mise en état judiciaire et solliciter à l'audience d'introduction ou au plus tard dans le mois de celle-ci, le renvoi de la cause au rôle général. Lorsque les circonstances s'y prêtent, une remise à date fixe peut être sollicitée à l'audience d'introduction. »

Nr. 2 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10

Het ontworpen artikel 747 vervangen als volgt :

« Art. 747. — § 1. De partijen bepalen bij onderling overleg het tijdpad voor de uitwisseling van de conclusies. De rechter deelt de partijen die in der minne een dergelijk tijdpad wensen overeen te komen, de eerste datum mee waarop de zaak kan worden gepleit.

De rechter neemt akte van het door de partijen vastgelegde tijdpad, bevestigt het en bepaalt de datum van de pleidooien.

De beschikking wordt in het proces-verbaal van de zitting vermeld. Uitgezonderd wanneer de partijen dit niet nodig achten, brengt de griffier de beschikking bij gewone brief ter kennis van de partijen en, in voorkomend geval, van hun advocaat, en bij gerechtsbrief ter kennis van de partij die versteek heeft laten gaan.

§ 2. Bij gebreke daarvan, en onvermindert de toepassing van de regels inzake versteek, bepaalt de rechter uiterlijk zes weken na de inleidingszitting het tijdpad voor de uitwisseling van de conclusies, waarbij hij eventueel rekening houdt met de opmerkingen die de partijen hem hebben bezorgd dan wel bij de griffie hebben ingediend binnen de bij het volgende lid ingestelde termijn.

De partijen kunnen afzonderlijk of gezamenlijk, in voorkomend geval in de akte van rechtsingang, hun schriftelijke opmerkingen over de gerechtelijke ingereedheidbrenging van de zaak aan de rechter voorleggen door ze uiterlijk binnen een maand na de inleidingszitting aan de griffie te bezorgen, met dien verstande dat de rechter die termijn kan inkorten indien zulks nodig is of indien de partijen daarmee instemmen.

§ 3. De partijen kunnen eveneens in onderlinge overeenstemming afwijken van de gerechtelijke ingereedheidbrenging van de zaak en bij de inleidingszitting of uiterlijk binnen een maand erna, om de verwijzing van de zaak naar de algemene rol verzoeken. Wanneer de omstandigheden zulks vereisen, kunnen zij bij de inleidingszitting verzoeken de zaak naar een bepaalde datum te verdagen. »

Nº 3 DE MME NYSSENS

Art. 10bis (nouveau)

Insérer un nouvel article 10bis, libellé comme suit :

« Art. 10bis. — Un article 747bis (nouveau), libellé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 747bis. — Devant le juge des référés, le président du tribunal siégeant comme en référé et le juge des saisies, à l'audience d'introduction et même en cas de défaut d'une partie et sans préjudice des règles du défaut, le juge acte le calendrier convenu par les parties ou, à défaut, fixe le calendrier d'échange de conclusions en tenant compte, le cas échéant, des observations écrites ou verbales des parties formulées au plus tard à l'audience d'introduction. En toute hypothèse, il fixe également la date de l'audience des plaidoiries.

L'ordonnance est portée au procès verbal d'audience. Sauf si les parties l'en dispense, le greffier la notifie par lettre missive aux parties et, le cas échéant, à leur avocat, et par pli judiciaire à la partie défaillante au plus tard le premier jour ouvrable qui suit l'audience d'introduction. ».

Nº 4 DE MME NYSSENS

Art. 10ter (nouveau)

Insérer un nouvel article 10ter, libellé comme suit :

« Art. 10ter. — Un article 747ter (nouveau), libellé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 747ter — § 1er. lorsque le juge détermine le calendrier d'échange des conclusions, il le fait en tenant compte de la date de l'audience des plaidoiries. Le nombre des conclusions est fixé en fonction de la nature et de la complexité de la cause et, le cas échéant, du nombre de parties et en tenant compte des observations de celles-ci. S'il n'a pas déjà été transmis aux autres parties, le juge fixe, avant tous délais pour conclure, la date de remise par le demandeur des pièces de son dossier aux autres parties. En toutes hypothèses, le juge fixe une audience pour les plaidoiries qui a lieu au plus tard dans les trois mois de l'échéance du délai fixé pour les dernières conclusions.

L'ordonnance de mise en état et de fixation n'est susceptible d'aucun recours. Toutefois, en cas d'omis-

Nr. 3 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10bis (nieuw)

Een nieuw artikel 10bis invoegen, luidende als volgt :

« Art. 10bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een nieuw artikel 747bis ingevoegd, luidende als volgt :

« Art. 747bis. — De rechter in kort geding, de voorzitter van de rechbank die zetelt als in kort geding en de beslagrechter, nemen bij de inleidingszitting, zelfs bij verstek van een partij en onverminderd de regels inzake verstek, akte van het door de partijen overeengekomen tijdpad of, bij gebrek daaraan, bepalen het tijdpad voor de uitwisseling van de conclusies, in voorkomend geval rekening houdend met de uiterlijk op de inleidingszitting door de partijen geformuleerde schriftelijke of mondelinge opmerkingen. Hoe dan ook bepaalt hij eveneens de zittingsdag voor de pleidooien.

De beschikking wordt in het proces-verbaal van de zitting vermeld. Uitgezonderd wanneer de partijen dit niet nodig achten, brengt de griffier die beschikking bij gewone brief ter kennis van de partijen en, in voorkomend geval, van hun advocaat, en bij gerechtsbrief ter kennis van de partij die verstek heeft laten gaan, uiterlijk de eerste werkdag na de inleidingszitting. ».

Nr. 4 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10ter (nieuw)

Een nieuw artikel 10ter invoegen, luidende als volgt :

« Art. 10ter. — In hetzelfde Wetboek wordt een nieuw artikel 747ter ingevoegd, luidende als volgt :

« Art. 747ter. — § 1. Wanneer de rechter het tijdpad voor de uitwisseling van de conclusies vaststelt, doet hij dat rekening houdend met datum van de zittingsdag voor de pleidooien. Het aantal conclusies wordt vastgesteld op grond van de aard en de complexiteit van de zaak, alsook, in voorkomend geval, op grond van het aantal partijen en rekening houdend met hun opmerkingen. Indien het tijdpad nog niet aan de andere partijen is bezorgd, bepaalt de rechter, vooraleer hij de conclusietermijnen vaststelt, de datum waarop de eiser de stukken van zijn dossier aan de andere partijen moet bezorgen. Hoe dan ook belegt de rechter een zittingsdag voor de pleidooien, die moet plaatsvinden uiterlijk binnen drie maanden na het verstrijken van de termijn die werd vastgesteld voor de indiening van de laatste conclusies.

Tegen de beschikking van ingereedheidbrenging en van bepaling van de rechtsdag staat geen rechts-

sion ou d'erreur matérielle dans l'ordonnance de mise en état et de fixation, le juge peut, soit d'office soit à la demande, même verbale, d'une partie, la rectifier ou la compléter. L'ordonnance est portée au procès verbal d'audience. Le greffier la notifie par lettre missive aux parties et, le cas échéant, à leur avocat, et par pli judiciaire à la partie défaillante.

§ 2. Le calendrier fixé par le juge précise, pour chaque partie, la date ultime à laquelle les conclusions principales, en réponse ou en réplique, doivent être remises au greffe et communiquées à l'autre partie ainsi que la date, l'heure de l'audience de plaidoiries et la durée de celles-ci.

Le défendeur doit conclure le premier. Le demandeur conclut en réponse. En principe le défendeur doit également pouvoir conclure le dernier, en réplique. Sans modifier cette règle, en cas de litige multipartite, le juge fixe l'ordre des échanges des conclusions en tenant compte de la qualité des diverses parties et des circonstances de la cause.

§ 3. Sans préjudice de l'application des exceptions prévues à l'article 748 § 1er, si les conclusions sont remises au greffe ou communiquées à la partie adverse après l'expiration des délais fixés par le juge, celles-ci sont d'office écartées des débats. Au jour fixé, la partie la plus diligente peut requérir un jugement, lequel est en tout état de cause, contradictoire. »

Justification

Les amendements n°s 2 à 4 reprennent les propositions et arguments développés par le Professeur J. Englebert lors de son audition à la Chambre le 16 janvier 2007.

1. Remarque générale

Dès lors que le principe devient une mise en état contraignante, fixée par le juge, rien ne justifie le maintien du premier alinéa. Il convient au contraire de repenser complètement la rédaction de l'ensemble de l'article 747 et d'insérer la règle de la mise en état judiciaire comme relevant du droit commun. Il convient par ailleurs de maintenir comme principe que le juge ne fixe les délais que s'il n'y a pas d'accord des parties sur ceux-ci. En cas d'accord des parties, le juge entérine cet accord. Dans les deux hypothèses, les délais convenus ou fixés seront contraignants

Il est proposé de diviser le texte en 3 articles distincts pour en faciliter la lecture et la compréhension.

1.1. L'art. 747 vise les trois modes possibles de mise en état de la cause.

Le § 1er prévoit la mise en état judiciaire lorsque ce sont les parties qui fixent de commun accord le calendrier d'échange de

middel open. In geval van verzuim of een materiële fout in de beschikking van ingereedheidbrenging en van bepaling van de rechtsdag, kan de rechter die beschikking echter ambtshalve of op zelfs mondeling verzoek van een partij verbeteren of aanvullen. De beschikking wordt in het proces-verbaal van de zitting vermeld. De griffier brengt de beschikking bij gewone brief ter kennis van de partijen en, in voorkomend geval, van hun advocaat, en bij gerechtsbrief ter kennis van de partij die verstek heeft laten gaan.

§ 2. Het door de rechter vastgestelde tijdpad preciseert voor elke partij de uiterste datum waarop de hoofdconclusies van antwoord of van repliek bij de griffie moeten worden ingediend en aan de tegenpartij moeten worden bezorgd, alsook de datum en het uur van de zittingsdag voor de pleidooien en de duur ervan.

De verweerde moet als eerste conclusie nemen. De eiser neemt conclusies van antwoord. In beginsel moet de verweerde tevens als laatste conclusie van repliek kunnen nemen. Onverminderd dat beginsel wordt de volgorde van de uitwisseling van de conclusies, ingeval van geschillen waarbij diverse partijen betrokken zijn, door de rechter bepaald, rekening houdend met de hoedanigheid van de diverse partijen en de omstandigheden van de zaak.

§ 3. Onverminderd de toepassing van de uitzonderingen als bedoeld in artikel 748, § 1, worden de conclusies die na het verstrijken van de door de rechter vastgestelde termijnen ter griffie worden neergelegd of aan de tegenpartij gezonden, ambtshalve uit de debatten geweerd. Op de rechtsdag kan de meest gerede partij een vonnis vorderen, dat in ieder geval op tegenspraak gewezen wordt. »

Verantwoording

De amendementen nrs. 2 tot en met 4 nemen de voorstellen en argumenten over die professor J. Englebert tijdens de hoorzitting van 16 januari 2007 in de Kamer heeft uiteengezet.

1. Algemene opmerking

Aangezien een dwingende, door de rechter bepaalde ingereedheidbrenging het principe zou worden, verantwoordt niets het behoud van het eerste lid. De redactie van het hele artikel 747 zou integendeel helemaal moeten worden omgewerkt, met opname van de regel van de ingereedheidbrenging als gemeenrechtelijke regel. Het beginsel dat de rechter de termijnen slechts vastlegt als de partijen daar geen overeenkomst over bereiken, moet worden gehandhaafd. In geval van overeenkomst tussen de partijen, bekraftigt de rechter die overeenkomst. In beide hypothesen zijn de overeengkommen of vastgelegde termijnen dwingend.

Er wordt voorgesteld de tekst op te delen in drie onderscheiden artikelen, om de regeling meer leesbaar en verstaanbaar te maken.

1.1 Artikel 747 omvat de drie mogelijke manieren van ingereedheidbrenging.

Paragraaf 1 voorziet in de ingereedheidbrenging wanneer de partijen bij gemeenschappelijk overleg het tijdpad voor de

conclusions. Dans ce cas le juge acte les délais. La règle selon laquelle l'audience doit intervenir au plus tard dans les trois mois des dernières conclusions n'est pas applicable. Néanmoins afin de faciliter les parties dans la détermination de leur délais, le juge leur indique la date de la première l'audience utile.

Le § 2 prévoit la mise en état judiciaire par le juge lorsqu'il n'y a pas d'accord entre les parties.

Le § 3 rappelle la possibilité pour les parties, de commun accord d'obtenir le renvoi de la cause au rôle pour une mise en état consensuelle.

1.2. L'art. 747bis règle la mise en état pour les procédures urgentes (référé, comme en référé et saisie).

Dans ce cas, une mise en état judiciaire est obligatoire dès l'audience d'introduction. Soit les délais sont fixés de commun accord, soit par le juge. Même en cas de défaut d'une partie et sous réserve des règles du défaut (cela signifie que si une partie fait défaut à l'audience d'introduction l'autre partie peut évidemment renoncer à la fixation de délais et prendre un jugement par défaut sur le fond).

1.3. L'art. 747ter précise les règles à respecter par le juge lorsqu'il est amené à fixer lui-même le calendrier (747, § 2 ou 747bis).

2. Moment où il convient de demander la remise ou le renvoi au rôle

L'art. 747, § 2, al. 1er, *in fine*, du projet (= art. 747, § 3 de l'amendement) précise que les parties peuvent déroger de commun accord à la mise en état contraignante et solliciter le renvoi de la cause au rôle ou une remise à date fixe (« si les circonstances s'y prêtent », sans autres précisions). À quel moment cette remise ou ce renvoi au rôle doit-il être sollicité ? À l'audience d'introduction, ou dans le délai d'un mois pour formuler les observations sur les délais contraignants ?

Il est précisé que la demande de remise doit être formulée au plus tard à l'audience d'introduction et la demande de renvoi au rôle au plus tard dans le mois de celle-ci (747, § 3).

3. La communication des conclusions

3.1. Le projet prévoit qu'à l'avenir les conclusions ne devront plus être communiquées à la partie adverse mais « remises au greffe » (par envoi ou par dépôt) et « envoyées » (ou parfois « adressées ») à la partie adverse. Les deux formalités sont cumulatives (même si elles ne doivent pas être réalisées simultanément). L'élément essentiel de la communication, à savoir la garantie que la partie adverse a bien reçu (ou a été mise en mesure de recevoir) les conclusions de l'autre partie est supprimé. Il suffit d'envoyer les conclusions, peu importe qu'elles soient ou non effectivement réceptionnées par la partie adverse. Ceci n'est pas de nature à garantir le respect du contradictoire.

Cette situation est au contraire susceptible de porter préjudice aux droits de la défense de l'autre partie puisque la date de l'envoi ne correspond évidemment pas avec la date de la réception et qu'on fait supporter à la partie adverse les disfonctionnements (pourtant connus et fréquemment dénoncés) des services de la poste (retard dans la distribution du pli, voire perte de celui-ci).

uitwisseling van de conclusies vastleggen. In dat geval neemt de rechter akte van de termijnen. De regel volgens welke de zitting moet plaatsvinden ten laatste binnen drie maanden na de laatste conclusies is niet van toepassing. Om de partijen te helpen bij het bepalen van hun termijnen, deelt de rechter hen niettemin de datum van de eerste nuttige zitting mee.

Paragraaf 2 voorziet in de ingereedheidbrenging door de rechter, wanneer er geen overeenkomst is tussen de partijen.

Paragraaf 3 herinnert aan de mogelijkheid voor de partijen om in onderlinge overeenstemming de verwijzing van de zaak naar de rol te verkrijgen voor een consensuele ingereedheidbrenging.

1.2 Artikel 747bis regelt de ingereedheidbrenging voor dringende procedures (kort geding, zoals in kort geding en beslag).

In dat geval is een ingereedheidbrenging door de rechter verplicht vanaf de inleidende zitting. Ofwel worden de termijnen vastgelegd in onderlinge overeenstemming, ofwel door de rechter. Zelfs indien een partij versteek laat gaan en onverminderd de regels van versteek (dat betekent dat indien een partij versteek laat gaan bij de inleidende zitting, de andere partij vanzelfsprekend kan afzien van de vaststelling van de termijn en een vonnis bij versteek over de grond van de zaak kan laten wijzen).

1.3 Artikel 747ter legt de regels vast die de rechter moet in acht nemen wanneer hij zelf het tijdpad vastlegt (747, § 2 of 747bis).

2. Tijdstip waarop om de verdaging of de verwijzing van de zaak naar de rol moet worden verzocht

Aan het slot van het ontworpen artikel 747, § 2, eerste lid (art. 747, § 3 van het amendement), wordt aangegeven dat de partijen in onderlinge overeenstemming kunnen afwijken van de dwingende ingereedheidbrenging en dat ze kunnen verzoeken dat ze wordt verwezen naar de rol of tot een bepaalde datum wordt verdaagd (« als de omstandigheden het toelaten », zonder andere precisering). Wanneer moet om die verdaging of verwijzing naar de rol worden verzocht ? Tijdens de inleidende zitting, of binnen de termijn van een maand om de opmerkingen over de dwingende termijnen te formuleren ?

Er wordt gepreciseerd dat om de verdaging moet worden verzocht ten laatste bij de inleidende zitting, en om de verwijzing van de zaak naar de rol ten laatste binnen een maand na die zitting (artikel 747, § 3).

3. De overzending van de conclusies

3.1 Het wetsontwerp bepaalt dat de conclusies voortaan niet meer moeten worden « overgezonden » aan de tegenpartij, maar dat ze « ter griffie moeten worden neergelegd » (verzonden per brief of neergelegd) én dat ze moeten worden « gezonden » (of soms « toegezonden ») aan de tegenpartij. Die beide vormvoorschriften zijn cumulatief (al moeten ze niet langer gelijktijdig worden vervuld). Het belangrijkste element van de overzending, met name de garantie dat de tegenpartij de conclusies van de andere partij wel degelijk heeft ontvangen (of in staat werd gesteld om ze in ontvangst te nemen) vervalt dus. Het is voldoende de conclusies toe te zenden en het is van weinig belang of de tegenpartij ze al dan niet daadwerkelijk in ontvangst heeft genomen. Dat is niet van dien aard dat het de inachtneming van de tegenspraak kan waarborgen.

Die situatie kan daarentegen afbreuk doen aan de rechten van de verdediging van de andere partij aangezien de datum van de verzending uiteraard niet overeenstemt met de datum van ontvangst en men een (nochtans bekende en vaak aan de kaak gestelde) slechte werking van de postdiensten (vertraging in de bestelling van de brief of zelfs verlies ervan) op de tegenpartij schuift.

Cette règle est évidemment en totale contradiction avec les précédentes réformes du Code judiciaire, notamment en ce qui concerne la date de la notification (art. 53bis du Code judiciaire). Le gouvernement en est conscient puisqu'il tente une justification maladroite du régime dérogatoire à cette règle dans l'exposé des motifs (p. 15).

3.2. *Quid*, en pratique, si la poste met plusieurs jours à expédier les conclusions ou si elles n'arrivent jamais à leur destinataire ?

L'exposé des motifs précise qu'il appartiendra au juge qui fixe les délais de tenir compte d'une prise de connaissance légèrement décalée des conclusions (p. 15). Comment ce juge pourra-t-il, à l'avance, savoir si et/ou quand les conclusions seront remises à leur destinataire ? Comment le justiciable dont l'avocat n'a pas reçu les conclusions (soit pas du tout, soit avec retard) pourra comprendre que le projet de loi vise à améliorer la procédure ?

On notera encore que dans un arrêt du 4 décembre 2006, la Cour de cassation a précisé, en l'état actuel des textes, que la communication des conclusions peut déjà être valablement faite par porteur. Mais elle ajoute en outre que la preuve de la communication par ce moyen peut être apportée par la preuve de la remise des conclusions à un porteur et le paiement de celui-ci même si la délivrance effective des conclusions n'est pas prouvée et si le destinataire conteste avoir reçu les conclusions. On imagine sans difficultés les dérives que le nouveau texte risque d'engendrer.

3.3. Le projet s'aligne sur la jurisprudence de la Cour de cassation dans son arrêt du 9 décembre 2005. Cet arrêt, rendu en audience plénière mais sur avis contraire du ministère public a été, à juste titre, unanimement critiqué par la doctrine.

Le respect du principe du contradictoire impose que la loi vise expressément la communication des conclusions à l'autre partie. Cette communication peut être prouvée par toute voie de droit. Accusé de réception d'un recommandé, accusé de réception d'un fax, d'un mail, attestation d'un porteur, etc. L'essentiel étant de prouver que les conclusions sont parvenues chez la partie adverse dans le délai fixé par le juge. Au contraire, en ce qui concerne le greffe, on peut prévoir que la simple remise, par défaut ou par envoi par la poste, le dernier jour du délai, suffit, puisque ici le principe du contradictoire n'est pas en jeu.

Dans ces conditions, il convient de supprimer l'art. 11 du projet qui propose la suppression de l'art. 745, al. 2, du Code judiciaire. Si une partie ne peut pas prouver, au moyen d'un accusé de réception la communication de ses conclusions à l'autre partie, celles-ci seront présumées communiquées 5 jours après leur envoi. Il appartient à l'expéditeur de se réservé la preuve de la date d'envoi. Dans ce cas l'expéditeur veillera à envoyer ses conclusions au plus tard 5 jours avant l'échéance du délai fixé par le juge.

4. Inadéquation du nouvel article 747, § 2, avec les procédures urgentes

4.1. *Quid* lorsqu'«en référé les délais pour conclure doivent être fixés à des échéances très courtes. Tous les jours, il arrive en référé que le juge fixe aux parties des délais pour conclure de quelques jours. Si les conclusions ne doivent plus être communiquées, mais simplement envoyées, les violations du contradictoire risquent d'être réelles et fréquentes.

Die regel is natuurlijk volkomen in contradictie met de vorige hervormingen van het Gerechtelijk Wetboek, onder meer inzake de datum van kennisgeving (artikel 53bis van het Gerechtelijk Wetboek). De regering is zich daarvan bewust aangezien ze in de memorie van toelichting op onhandige wijze de van die regel afwijkende regeling tracht te rechtvaardigen (blz. 15).

3.2 *Quid*, in de praktijk, als de postdiensten er verschillende dagen over doen om de conclusies te verzenden of als de geadresseerde bestemmeling ze nooit in handen krijgt ?

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de rechter die de termijnen bepaalt er rekening zal moeten mee houden dat enigszins later kennis is genomen van vooraf toegezonden conclusies (blz. 15). Hoe zal de rechter vooraf kunnen weten of de conclusies zullen worden overhandigd aan degene voor wie ze bestemd zijn, en/of wanneer dat gebeurt ? Hoe kan de rechtszoekende, wiens advocaat de conclusies niet (of met vertraging) heeft ontvangen, begrijpen dat het wetsontwerp beoogt de rechtspleging te verbeteren ?

Tevens zij opgemerkt dat het Hof van Cassatie in een arrest van 4 december 2006 heeft aangegeven dat, in de huidige stand van de teksten, de overzending van de conclusies reeds op geldige wijze kan worden gedaan per bode. Het Hof voegt er echter aan toe dat het bewijs van de overzending door dat middel kan worden geleverd door het bewijs van de overhandiging van de conclusies aan een bode en van de betaling van die laatste, zelfs als de daadwerkelijke afgifte van de conclusies niet bewezen is en als de geadresseerde ontkent de conclusies te hebben ontvangen. Men kan zich moeiteloos voorstellen tot welke misbruiken de nieuwe tekst aanleiding dreigt te geven.

3.3 Het wetsontwerp sluit aan bij het arrest van 9 december 2005 van het Hof van Cassatie. Dat arrest, dat is gewezen in algemene vergadering maar op andersluidend advies van het openbaar ministerie, werd terecht unaniem bekritiseerd door de rechtsleer.

De inachtneming van het beginsel van de rechtspleging op tegenspraak betekent dat de wet uitdrukkelijk de mededeling van de conclusies aan de tegenpartij beoogt. Die mededeling kan met elk rechtsmiddel worden aangetoond (ontvangstbewijs van een aangetekende brief, fax of e-mail, afgiftebewijs van een bode enzovoort). Het belangrijkste is dat wordt aangetoond dat de conclusies binnen de door de rechter bepaalde termijn aan de tegenpartij zijn bezorgd. Wat evenwel de griffie betreft, volstaat het dat de conclusies louter worden neergelegd — bij verstek dan wel door verzending met de post — op de laatste dag van de termijn, aangezien het beginsel van de rechtspleging op tegenspraak in dit verband niet ter discussie staat.

In die omstandigheden moet worden overgegaan tot het weglaten van het ontworpen artikel 11, waarin wordt voorgesteld artikel 745, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek op te heffen. Indien een partij niet aan de hand van een ontvangstbewijs kan aantonen dat haar conclusies aan de tegenpartij werden meegeleerd, worden zij geacht te zijn meegedeeld vijf dagen nadat ze zijn overgezonden. De verzender behoudt zich het recht voor de datum van overzending te bewijzen. In dat geval zal hij erop toezien zijn conclusies over te zenden uiterlijk vijf dagen voor dat de door de rechter bepaalde termijn afloopt.

4. Onaangepastheid van het nieuwe artikel 747, § 2, aan de dringende procedures

4.1 *Quid* wanneer de conclusies in kort geding uiterst snel moeten worden ingediend ? In kort geding komt het zeer vaak voor dat de rechter de partijen conclusietermijnen van enkele dagen oplegt. Als de conclusies niet langer moeten worden overgelegd, maar louter nog verzonden, dreigt de procedure op tegenspraak daadwerkelijk én vaak te worden geschonden.

Exemple : chaque partie dispose d'un délai d'une semaine pour conclure. Le délai se termine le vendredi. Actuellement, il appartient à la partie qui conclut de s'assurer que l'autre partie recevra bien ses conclusions le vendredi. À l'avenir, il suffira d'envoyer ses conclusions le vendredi. Celles-ci ne seront reçues, au mieux que le lundi et plus vraisemblablement le mardi. Le délai pour conclure en réponse sera ainsi amputé de trois précieux jours.

4.2. D'autre part, le texte initial prévoyait que lorsque l'affaire avait été renvoyée au rôle elle pouvait faire l'objet d'une fixation avec calendrier d'échange de conclusions à tout moment sur simple demande d'une partie. Le texte actuel précise que cette possibilité est aussi ouverte pour la cause qui a été remise à une date ultérieure (747, § 2, al. 3). Aucune explication n'est fournie à propos de cet ajout. Cette possibilité risque de poser de graves problèmes en pratique. La mise en état judiciaire conduit à la fixation par le juge d'un calendrier d'échange de conclusions et d'une date de plaidoiries. Mais dans l'hypothèse visée ici, il y a déjà une date d'audience qui est fixée. Quel sort sera-t-il réservé à cette audience ?

Or, l'exposé des motifs nous enseigne que la remise de la cause à une date ultérieure est une sorte de « troisième voie », entre les débats succincts et le « circuit long », particulièrement indiquée pour certains contentieux tels que les référés, les saisies et les justices de paix (p. 15).

Actuellement en référé, les parties peuvent généralement, dès l'audience d'introduction, solliciter la fixation d'un calendrier d'échange de conclusions. Il est en principe tenu compte de la date de l'audience, les délais pour conclure (nécessairement assez courts) étant fixés à rebours. Le système est efficace.

Après la réforme, la partie défenderesse pourra solliciter un délai d'un mois pour faire ses observations sur les délais contraignants. Certes, en référé, le juge pourra abréger ce délai en cas de nécessité. Abréger signifie rendre plus court. Il conviendra donc d'accorder un délai minimum, ne fut-ce que d'un jour (au mieux). Ce qui engendrera inutilement retard (et déplacements à l'audience). Si, au contraire, le demandeur en référé opte pour la « troisième voie », en sollicitant non pas la fixation de délais contraignant mais, de commun accord avec son adversaire, une remise à une date ultérieure, d'une part il ne bénéficiera pas de délais contraignants pour conclure.

Mais, par ailleurs, que se passera-t-il si, quelques jours avant l'audience de remise, son adversaire sollicite la mise en état judiciaire de la cause (ce qui lui autorise expressément l'art. 747, § 2, al. 3) ?

4.3. Il est suggéré d'introduire un article 747bis contenant les règles de mise en état propres aux procédures urgentes. Vu l'urgence, aucun renvoi au rôle n'est possible. L'audience doit être fixée dans les plus proches délais. Le calendrier d'échange des conclusions doit être fixé dès l'audience d'introduction, soit de commun accord par les parties, soit par le juge et même en cas de défaut d'une partie. Dans ce cas, le juge applique les mêmes règles que pour le droit commun (art. 747ter)

5. Détermination des délais pour conclure

5.1. Si on comprend pourquoi, dans l'esprit du gouvernement les délais pour conclure doivent être fixés en tenant compte de la date de l'audience (pour respecter le délai de trois mois et eu égard

Voorbeeld : elke partij beschikt over een conclusietermijn van één week. De termijn eindigt op vrijdag. In de huidige situatie moet de concluderende partij zich ervan vergewissen dat de tegenpartij haar conclusies wel degelijk op vrijdag zal ontvangen. In de toekomst zal het volstaan dat de concluderende partij haar conclusies op vrijdag verstuur, waardoor de tegenpartij die in het beste geval op maandag, en waarschijnlijk veeleer op dinsdag zal ontvangen. Aldus verliest de tegenpartij drie kostbare dagen om de conclusie te beantwoorden.

4.2 Bovendien werd in de oorspronkelijke tekst bepaald dat, zodra de zaak naar de rol was verwezen, op eenvoudig verzoek van een partij een tijspad kon worden vastgesteld om de conclusies eerder wanneer uit te wisselen. De huidige tekst preciseert dat in die mogelijkheid tevens is voorzien wanneer de zaak naar een latere datum is verdaagd (artikel 747, § 2, derde lid). Die toevoeging wordt nergens toegelicht, en die mogelijkheid dreigt in de praktijk grote problemen te doen rijzen. Nadat de zaak door de rechter in gerechtigheid is gebracht, bepaalt hij een tijspad om de conclusies uit te wisselen en de pleidooien te houden. Gesteld echter dat de zaak naar een latere datum is verdaagd, dan is er een rechtsdag vastgesteld. Hoe moet dat dan met die rechtsdag ?

Uit de memorie van toelichting blijkt dat het verdagen van de zaak naar een latere datum een soort van « derde weg » is, die het midden houdt tussen de « korte » en de « lange » weg, en die bijzonder aangewezen is in bepaalde geschillen, zoals geschillen voor de rechter in kort geding, de beslagrechter of de vrederechter (blz. 15).

In kort geding kunnen de partijen thans in het algemeen al tijdens de inleidende zitting vragen het tijspad voor de uitwisseling van de conclusies te bepalen. In beginsel wordt uitgegaan van de rechtsdag, waarbij de (onvermijdelijk tamelijk korte) conclusietermijnen « à rebours » worden vastgesteld. Die regeling is efficiënt.

Na de hervorming kan de verweerde verzoeken hem één maand te gunnen om zijn opmerkingen over de bindende termijnen te bezorgen. In kort geding zal de rechter die termijn, indien nodig, weliswaar mogen inkorten. Aangezien « inkorten » inhoudt dat de termijn korter wordt, is het aangewezen een minimumtermijn vast te stellen, al was het maar één dag (in het beste geval). Zulks zal leiden tot onnodige vertraging (en dito verplaatsingen naar de rechtszaal). Als de eiser in kort geding evenwel kiest voor « de derde weg », waarbij hij geen vragende partij is voor het vaststellen van bindende termijnen, maar wel, in onderlinge overeenstemming met de tegenpartij, verzoekt de zaak naar een latere datum te verdagen, zal hij niet aan bindende conclusietermijnen gebonden zijn.

Wat zal echter voor het overige gebeuren wanneer de tegenpartij, enkele dagen voor de rechtsdag van de verdaagde zaak, de rechter verzoekt de zaak in gerechtigheid te brengen (wat haart uitzonderlijk is toegestaan bij artikel 747, § 2, derde lid) ?

4.3 Er wordt voorgesteld een artikel 747bis in te voegen, dat de specifieke regels van de ingerechtigheidbrenging voor de dringende procedures zou bevatten. Aangezien de zaak spoed vereist, kan niet naar de rol worden verwezen. De rechtsdag moet zo snel mogelijk worden bepaald. Het tijspad voor de uitwisseling van de conclusies moet van bij de inleidende zitting worden bepaald, in onderlinge overeenstemming door de partijen dan wel door de rechter, en zelfs wanneer één partij versteek laat gaan. In dat geval past de rechter dezelfde regels toe als voor het gemeenrecht (artikel 747ter).

5. Bepalen van de conclusietermijnen

5.1 Dat volgens de regering bij het bepalen van de conclusietermijnen rekening moet worden gehouden met de rechtsdag (gezien de opgelegde termijn van drie maanden en de bestaande

à l'arrière existant), rien par contre ne justifie que le nombre et l'ordre des échanges des conclusions soient fixés en fonction de la date de l'audience (art. 747, § 2, al. 2, seconde partie du projet). Le principe devrait être conforme au droit commun actuel: le défendeur conclu le premier, le demandeur conclu ensuite en réponse, le défendeur conclut éventuellement en réplique, etc. Des conclusions complémentaires ne s'imposent que, soit de l'accord des parties, soit si des circonstances particulières, propres à la cause, le justifient (complexité, risque de demandes reconventionnelles, etc.). En toute hypothèse, l'ordre des conclusions doit toujours être respecté. Pour les litiges multipartites, il convient que le juge aménage cet ordre mais toujours dans le respect du principe selon lequel le défendeur doit conclure le premier et, en principe (ce qui permet d'y déroger selon les circonstances particulières de la cause) avoir le dernier mot.

5.2. Par contre il convient de prendre en compte l'éventuelle non communication par le demandeur des pièces de son dossier lors de la fixation du calendrier d'échange des conclusions et le cas échéant fixer comme premier délai celui imposé au demandeur pour communiquer ses conclusions.

N° 5 DE MME NYSSENS

Art. 12

Compléter l'article 748bis proposé comme suit :

« § 2. Une partie qui n'a pas conclu à titre principal ne peut plus conclure en réplique. Sauf le défendeur pour ses premières conclusions, une partie ne peut conclure que si son adversaire a lui-même conclu dans le délai. Des conclusions visant exclusivement la procédure de mise en état peuvent être prises à tout moment.

§ 3. Si les dernières conclusions d'une partie comportent un moyen nouveau ou une demande nouvelle, reconventionnelle ou en intervention qui n'avait pas encore été formulée précédemment, le juge peut, sur simple demande, même verbale, d'une partie, et après avoir invité les autres parties à faire leurs observations, aménager le calendrier d'échange des conclusions pour permettre à toutes les parties d'exposer leurs moyens de défense à l'égard du moyen nouveau ou de la demande nouvelle. Le cas échéant, le juge ordonnera que la demande nouvelle soit disjointe de la demande originale afin de ne pas en retarder le sort. »

Justification

Cet amendement reprend les propositions et les arguments développés par le Professeur J. Englebert lors de son audition à la Chambre le 16 janvier 2007.

gerechtelijke achterstand), is begrijpelijk. Daarentegen kunnen geen argumenten worden aangevoerd voor het feit dat ook bij het vaststellen van het aantal conclusies en de volgorde van uitwisseling ervan rekening wordt gehouden met de rechtsdag (artikel 747, § 2, tweede lid, tweede deel van het wetsontwerp). In de regel zou de gevuld procedure moeten overeenstemmen met die van het huidige gemeenrecht: de verweerde neemt als eerste conclusie, waarop de eiser antwoordt. Daarna dient de verweerde eventueel tegenconclusies in enzovoort. Aanvullende conclusies zijn slechts vereist indien de partijen zulks zijn overeengekomen dan wel indien zulks verantwoord is op grond van bijzondere omstandigheden die inherent zijn aan de zaak (complexiteit, mogelijke tegenvorderingen enzovoort). In ieder geval moet de volgorde van de conclusies steeds in acht worden genomen. In de zaken waarbij meerdere partijen betrokken zijn, moet die volgorde door de rechter worden bepaald; hij mag evenwel nooit afwijken van het beginsel dat de verweerde als eerste conclusie moet nemen en dat hij in beginsel het laatste woord moet hebben (op grond van de bijzondere omstandigheden van de zaak kan daar worden van afgeweken).

5.2 Daar staat tegenover dat men rekening moet houden met het feit dat de eiser de stukken van zijn dossier mogelijk niet bezorgt op het ogenblik dat het tiptijd voor de uitwisseling van de conclusies wordt vastgesteld. Eventueel moet men de eerste termijn laten samenvallen met die welke aan de eiser wordt opgelegd om zijn conclusies over te leggen.

Nr. 5 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

Het voorgestelde artikel 748bis aanvullen als volgt:

« § 2. Een partij die niet in hoofdorde heeft geconcludeerd, kan niet langer in repliek concluderen. Behalve voor de eerste conclusies van de verweerde kan een partij niet concluderen tenzij haar tegenstander zelf binnen de termijn heeft geconcludeerd. Conclusies die alleen zijn bestemd voor de ingereedheidbrenging, kunnen te allen tijde worden genomen.

§ 3. Als de laatste conclusies van een partij een nieuw middel of een nieuwe vordering, als tegenvordering of vordering tot tussenkomst, bevatten, die voordien nog niet waren geformuleerd, kan de rechter op eenvoudig, zelfs mondeling, verzoek van een partij en na de andere partijen ertoe te hebben uitgenodigd hun opmerkingen te formuleren, het tijdschema voor de uitwisseling van de conclusies aanpassen, zodat alle partijen hun middelen van verdediging ten opzichte van het nieuwe middel of de nieuwe vordering kunnen uiteenzetten. In voorkomend geval zal de rechter gelasten dat de nieuwe vordering losgekoppeld wordt van de originele vordering, zodat geen verdere vertraging wordt opgelopen. ».

Verantwoording

In dit amendement zijn de voorstellen en argumenten vervat die meester J. Englebert tijdens de hoorzitting van 16 januari 2007 in de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft uiteengezet.

Il vise à trancher les controverses quant au contenu des dernières conclusions et quant au droit de conclure à titre additionnel quand une partie n'a pas conclu à titre principal (théorie des dominos)

Contrairement à ce qu'annonce l'exposé des motifs (p. 11), le texte proposé ne règle pas ou règle de façon inadéquate les controverses suscitées par le texte actuel.

En ce qui concerne le contenu des conclusions et spécialement des conclusions en réponse ou en réplique, le gouvernement renonce à trancher les controverses qui divisent doctrine et jurisprudence. Le projet initial comportait la règle suivante : « Le juge peut écarter des débats les conclusions qui excèdent fautivement les contours d'une réplique ».

Dans son avis, l'OBFG avait relevé que cette disposition était éminemment critiquable : imprécise et de nature à nourrir toutes les controverses. Pour toute explication, la version en projet de l'exposé des motifs précisait que « par les conclusions en réplique, le concluant ne peut répondre qu'aux dernières conclusions de l'adversaire. Cette solution peut s'avérer trop rigide aussi une variante a-t-elle été proposée ». La variante était le texte de l'avant-projet. Que faut-il entendre par les contours d'une réplique ? Quand pourra-t-on considérer que des conclusions excèdent fautivement ces contours ? L'application de la réforme de 1992 a montré à quel point ces questions étaient délicates, il est regrettable que le gouvernement ne prenne pas ses responsabilités pour les régler de façon claire et précise.

En réponse à ces critiques et celles du Conseil d'État, le gouvernement a choisi la solution de la facilité en supprimant purement et simplement, dans le texte du projet, toute allusion à ce problème. L'exposé des motifs précise toutefois que si la règle selon laquelle dans les conclusions en réplique une partie ne peut répondre qu'aux dernières conclusions de son adversaire a été abandonnée (au motif que cette règle susciterait trop de difficultés en pratique), il convient en pratique de se référer à la solution dégagée par la Cour de cassation dans son arrêt du 14 mars 2002. Dans cet arrêt la Cour décide :

« Attendu que, lorsque le juge a fixé des délais pour conclure en application de l'article 747, § 2, du Code judiciaire, toutes les conclusions déposées après l'expiration de ces délais doivent être écartées d'office des débats;

Que cet article ne tend pas à priver nécessairement la partie qui néglige de déposer des conclusions dans le délai prévu à cette fin du droit de conclure au cours du délai prévu pour les conclusions en réponse;

Que ces conclusions ne peuvent invoquer des moyens nouveaux auxquels les autres parties ne peuvent plus répondre et, plus spécialement, elles ne peuvent contenir un appel incident qui élargit les débats devant le juge d'appel;

Qu'en effet, il incombe au juge de sanctionner toute manœuvre de procédure déloyale et d'écartier de telles conclusions des débats ».

Cet arrêt règle le contenu des conclusions en réponse lorsqu'une partie n'a pas pris des conclusions principales. *Quid* lorsqu'elle a pris des conclusions principales. Faut-il appliquer le même raisonnement ?

Het gaat erom een regeling te bieden voor de controverses in verband met de inhoud van de laatste conclusies en in verband met het recht om bijkomend te concluderen als een partij niet in hoofdorde heeft geconcludeerd (dominotheorie).

In tegenstelling tot wat in de memorie van toelichting wordt aangekondigd (blz. 11), reikt de ontworpen tekst geen of een niet passende regeling aan om de door de huidige tekst veroorzaakte controverses weg te werken.

Met betrekking tot de inhoud van de conclusies, en in het bijzonder van de conclusies van antwoord of van repliek, maakt de regering geenszins komaf met de controverses waarover de rechtsleer en de rechtspraak verdeeld zijn. De tekst van het voorontwerp bevatte de volgende regel : « De rechter kan de conclusies die het doel van een repliek op onrechtmatige wijze overschrijden uit de debatten weren. ».

In zijn advies had de Ordre des barreaux francophones et germanophone die bepaling als uiterst bewijsbaar aangestipt, aangezien zij vaag is en alle mogelijke meningsverschillen kan aanwakkeren. Als enige verduidelijking preciseerde de memorie van toelichting van de ontwerptekst dat de concluderende partij in haar conclusie van repliek alleen de laatste conclusies van de tegenpartij mag beantwoorden. Aangezien die regeling al te strikt kan blijken, werd daarop een variant ingediend. Die variant was de tekst van het voorontwerp. Wat moet men verstaan onder « het doel van een repliek » ? In welke gevallen is men van oordeel dat conclusies dat doel « op onrechtmatige wijze » overschrijden ? Aangezien bij tenuitvoerlegging van de hervorming van 1992 is gebleken hoe netelig die knelpunten zijn, is het jammer dat de regering haar verantwoordelijkheid ontloopt om ze op transparante en doelgerichte wijze weg te werken.

Ten aanzien van die opmerkingen en die van de Raad van State heeft de regering ervoor geopteerd de gemakkelijkste weg te bewandelen, door in de ontworpen tekst elke verwijzing naar het knelpunt zonder meer weg te laten. In de memorie van toelichting wordt evenwel gepreciseerd dat het beginsel volgens hetwelk een partij alleen mag antwoorden op de laatste conclusies van de tegenpartij, niet werd behouden (op grond van de te talrijke problemen waartoe het in de praktijk kan leiden). Die oplossing is ingegeven door het arrest van het Hof van Cassatie van 14 maart 2002, waarin het Hof oordeelt :

« Overwegende dat wanneer de rechter krachtens artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek termijnen bepaalt om conclusies te nemen, de conclusie die is overlegd na het verstrijken van deze termijnen ambtshalve uit de debatten dient te worden geweerd;

Dat dit artikel niet de strekking heeft dat een partij die nalaat binnen de aldus bepaalde termijn een conclusie te nemen hierdoor noodzakelijk het recht verbeurt om in de termijn van wederantwoord een conclusie te nemen;

Dat die conclusie niet mag strekken tot het aanvoeren van nieuwe middelen waarop een andere partij niet meer kan antwoorden en inzonderheid geen incidenteel hoger beroep mag inhouden waardoor de grenzen van de debatten voor de appellerechter worden verruimd;

Dat het immers de rechter toekomt om een deloyale proceshouding te sanctioneren en op die grond die conclusie uit het debat te weren ».

Dat arrest regelt de inhoud van de conclusies van antwoord wanneer een partij geen hoofdconclusies heeft genomen. Wat zal er gebeuren indien zulks wel het geval is ? Moet men dan dezelfde redenering volgen ?

Doit-on par ailleurs en déduire que le gouvernement fait sienne la jurisprudence critiquée de la Cour de cassation, selon laquelle une partie qui n'a pas conclu dans le premier délai qui lui est imparti pourrait encore conclure dans le délai suivant ?

Sur ce dernier problème fondamental (application de la théorie des dominos ou bien peut-on conclure à titre additionnel quand on n'a pas conclu à titre principal ?) l'avant-projet est muet (sauf cette référence à l'arrêt du 14 mars 2002). Il conviendrait au contraire que, conformément à l'enseignement de la doctrine très majoritaire, l'avant-projet précise expressément qu'une partie qui n'a pas conclu à titre principal ne peut plus conclure à titre additionnel. L'OBFG considère en outre que lorsqu'une partie n'a pas fait usage de son droit de conclure additionnellement, l'autre partie ne peut pas prendre des conclusions additionnelles. Le texte devrait clairement indiquer qu'une partie ne peut conclure en réponse que si son adversaire a pris des conclusions principales, ou en réplique que si son adversaire a pris des conclusions en réponse.

Il est en conséquence proposé d'introduire clairement la théorie des dominos dans le Code judiciaire. L'échange des conclusions est une suite de réponses et de répliques. La partie qui n'a pas conclu à titre principal ne peut plus conclure à titre additionnel. Pour éviter que l'autre partie ne tente d'en profiter, on propose l'introduction d'une seconde règle : une partie ne peut conclure que si la partie contre laquelle elle a un lien d'instance (son adversaire) a elle-même pris des conclusions dans le délai légal.

Exemple : si le défendeur ne prend pas de conclusions principales la mise en état s'arrête immédiatement. Le demandeur ayant à sa disposition son acte introductif d'instance. Si après avoir reçu les conclusions du défendeur, le demandeur ne conclut pas en réponse, la mise en état s'arrête, et ainsi de suite. Cette façon de procéder imposera aux parties d'être le plus complet dès leurs premiers actes de procédure et notamment d'avoir un acte introductif très complet. Cela facilitera et accélérera grandement la mise en état.

Le contenu des dernières conclusions reste libre. Mais le cas échéant l'introduction de moyens nouveaux ou de demandes nouvelles, reconventionnelles ou en intervention dans les dernières conclusions peut justifier une nouvelle mise en état et donc un nouveau calendrier fixé par le juge. La procédure est volontairement informelle pour laisser le plus de souplesse. Le juge pouvant, le cas échéant, rapidement convoquer les parties ou les inviter à communiquer leurs observations par écrit en fixant le délai dans lequel elles doivent lui parvenir.

Par ailleurs, pour que cette nouvelle mise en état ne retarde pas le sort de la demande principale, le juge pourra disjoindre les demandes si les nouveaux délais pour conclure étaient incompatibles avec la date prévue pour les plaidoiries.

N° 6 DE MME NYSSENS

Art. 19

Remplacer cet article comme suit :

« L'article 770 du même Code est remplacé par les dispositions suivantes :

Moet men overigens daaruit besluiten dat de regering het eens is met de door het Hof van Cassatie bekritiseerde rechtspraak, volgens welke een partij, die geen conclusie heeft genomen binnen de eerste haar toegestane termijn, zulks alsnog mag doen binnen de daaropvolgende termijn ?

Op de verwijzing naar het arrest van 14 maart 2002 na, wordt in het voorontwerp geen gewag gemaakt van voormeld fundamenteel knelpunt (moet de dominotheorie worden toegepast, of mag men bijkomende conclusies nemen wanneer geen hoofdconclusies zijn genomen ?). Conform het in de rechtsleer sterk overwegende beginsel zou het voorontwerp integendeel uitdrukkelijk moeten preciseren dat een partij die geen hoofdconclusies heeft genomen, geen bijkomende conclusies meer mag nemen. Bovendien meent de OBFG dat, als een partij geen gebruik heeft gemaakt van haar recht om bijkomende conclusies te nemen, zulks de tegenpartij het recht ontneemt om dat te doen. De tekst zou duidelijk moeten aangeven dat een partij slechts een conclusie van antwoord, respectievelijk van repliek mag nemen als de tegenpartij hoofdconclusies, respectievelijk conclusies van antwoord heeft genomen.

Er wordt bijgevolg voorgesteld de dominotheorie heel duidelijk in het Gerechtelijk Wetboek op te nemen. De uitwisseling van conclusies is een opeenvolging van antwoorden en replieken. De partij die geen hoofdconclusies heeft genomen, mag niet meer in bijkomende orde concluderen. Om te voorkomen dat de andere partij zou pogingen ervan te profiteren, wordt voorgesteld een tweede regel in te voeren : een partij mag maar concluderen, als de partij ten aanzien waarvan zij een gerechtelijke band heeft (haar tegenstrever), zelf conclusies binnen de wettelijke termijn heeft genomen.

Voorbeeld : als de verweerde geen hoofdconclusie neemt, stopt de ingereedheidbrenging onmiddellijk. De eiser beschikt immers over zijn akte van rechtsingang. Als de eiser na de ontvangst van de conclusies van de verweerde geen conclusies van antwoord neemt, stopt de ingereedheidbrenging enzovoort. Die werkwijze zal de partijen verplichten van bij hun eerste procedureacten zo volledig mogelijk te zijn en met name over een heel volledige akte van rechtsingang te beschikken. Dat zal de ingereedheidbrenging grotendeels vergemakkelijken en versnellen.

De inhoud van de laatste conclusies blijft vrij. Maar in voorkomend geval kan de indiening van nieuwe middelen of nieuwe vorderingen (bij tegenvordering of vordering tot tussenkomst), in de laatste conclusies van een partij een nieuwe ingereedheidbrenging rechtvaardigen en dus een nieuw door de rechter vastgesteld tijdschema. De procedure is bewust informeel om zoveel mogelijk soepelheid te laten. De rechter kan de partijen in voorkomend geval snel bijeenroepen of ze verzoeken hun opmerkingen schriftelijk te formuleren en daarbij de termijnen vaststellen waarbinnen die hem moeten bereiken.

Opdat die nieuwe ingereedheidbrenging het verloop van de hoofdeis niet zou vertragen, zal de rechter voorts de vorderingen kunnen loskoppelen als de nieuwe termijnen om te concluderen niet verenigbaar zijn met de voor de pleidooien vooropgezette datum.

Nr. 6 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 19

Dit artikel vervangen als volgt :

« Artikel 770 van hetzelfde wetboek wordt vervangen als volgt :

« § 1er. Lorsque le juge tient la cause en délibéré pour prononcer le jugement, il fixe le jour de ce prononcé, qui doit avoir lieu dans le mois, à partir de la clôture des débats.

Si la cause est communiquée au ministère public, le délai du prononcé prend cours à la date où celui-ci a donné son avis ou, le cas échéant, à l'expiration du délai dont disposent les parties pour déposer leurs conclusions concernant ledit avis.

Si le prononcé ne peut avoir lieu dans ce délai, il est fait mention à la feuille d'audience de la cause du non respect du délai du prononcé.

§ 2. Les greffiers établissent la liste en deux exemplaires des affaires dans lesquelles le prononcé n'a pas eu lieu au plus tard trois mois après la prise en délibéré de la cause. Cette liste est soumise à la signature des magistrats concernés.

Les listes sont établies et envoyées chaque mois, à l'initiative du greffier en chef au chef de corps de la juridiction concernée et au chef de corps du ministère public près cette juridiction. Une copie est conservée au greffe.

En suivant les mêmes règles, ces listes sont mensuellement actualisées.

§ 3. Si le juge prolonge son délibéré au-delà de trois mois, il en avise le chef de corps.

§ 4. Le chef de corps peut entendre le magistrat concerné sur les causes du non-respect du délai du prononcé. Le magistrat dispose également du droit d'être entendu.

À l'occasion de cet entretien, le chef de corps et le magistrat concerné élaborent des solutions concertées pour pallier le non respect du délai du prononcé.

À la demande du magistrat concerné, un procès-verbal de l'entretien avec le chef de corps est établi. »

Justification

L'optique répressive sans nuance et la lourdeur de cette procédure ont été fustigées par toutes les personnes consultées ou auditionnées.

Les commentaires du Conseil consultatif de la magistrature sont les suivants :

« Art. 770.— § 1. Wanneer de rechter de zaak in beraad houdt om het vonnis uit te spreken, bepaalt hij de dag van die uitspraak, die moet geschieden binnen een maand na het sluiten van de debatten.

Indien de zaak aan het openbaar ministerie wordt meegedeeld, gaat de termijn voor de uitspraak in op de dag waarop zijn advies is gegeven of, in voor-komend geval, na het verstrijken van de termijn waarover de partijen beschikken om hun conclusies over dat advies neer te leggen.

Indien de uitspraak niet binnen die termijn kan geschieden, wordt op het zittingsblad aangegeven waarom de termijn voor de uitspraak niet in acht is genomen.

§ 2. De griffiers maken in tweevoud de lijst op van de zaken waarin de uitspraak niet is gedaan binnen drie maanden nadat de zaak in beraad werd genomen. Deze lijst wordt ter ondertekening voorgelegd aan de betrokken magistraten.

De lijsten worden, op initiatief van de hoofdgriffier, elke maand opgemaakt en toegezonden aan de korpschef van het betrokken gerecht en aan de korpschef van het openbaar ministerie bij dat gerecht. Een afschrift wordt op de griffie bewaard.

Met inachtneming van dezelfde regels worden die lijsten maandelijks bijgewerkt.

§ 3. Indien de rechter het beraad langer dan drie maanden aanhoudt, verwittigt hij de korpschef.

§ 4. De korpschef kan de betrokken magistraat horen over de redenen waarom de termijn voor de uitspraak niet in acht is genomen. De magistraat beschikt eveneens over het recht om te worden gehoord.

Tijdens dat gesprek werken de korpschef en de betrokken magistraat in onderling overleg een oplossing uit om de niet-inachtneming van de termijn voor de uitspraak te verhelpen.

Op verzoek van de betrokken magistraat wordt van het gesprek met de korpschef proces-verbaal opgemaakt. »

Verantwoording

De in uitzicht gestelde procedure heeft een repressief, onge-nuanceerd oogmerk en is log, hetgeen door alle om advies gevraagde en gehoorde personen aan de kaak werd gesteld.

De commentaar van de Adviesraad van de magistratuur luidt als volgt :

— il n'y a pas d'étude empirique dont il ressortirait qu'un délibéré excessivement long est un problème très fréquent

— il est de la responsabilité du chef de corps de veiller à une répartition égale et équilibrée des affaires entre les diverses chambres d'une juridiction;

— il convient de définir en fonction des matières traitées la charge normale d'un magistrat;

— des délais plus longs sont liés dans certains cas à la composition du siège (1 mois trop court lorsque le siège est collégial. Trois mois serait acceptable), aux conditions de travail des magistrats et des greffiers, à la technicité croissante et à la complexité des dossiers.

— Un système qui fait du chef de corps l'agent de la répression désigné par le pouvoir législatif dès lors qu'il risque lui-même de faire l'objet de mesures disciplinaires s'il ne remplit pas sa mission répressive à l'égard de collègues risque d'engendrer la crainte et la méfiance des magistrats.

— Le projet ne prend pas en compte d'une période capitale devant les juridictions du travail: l'information à laquelle l'auditorat du travail procède en cas de recours en matière de sécurité sociale au sens large.

— Il existe déjà des mécanismes de suivi et de sanctions, que le projet ignore : évaluation périodique des magistrats, droit disciplinaire, surveillance du ministère public sur le fonctionnement des tribunaux, procédure de dessaisissement (art. 648 et suivants du Code judiciaire).

— Le Conseil consultatif de la magistrature est d'accord pour mentionner sur la feuille d'audience le motif du retard mais pas que cette cause soit justifiée objectivement au supérieur hiérarchique.

— L'enregistrement par le greffe des causes tenues longtemps en délibéré est déjà pratiqué mais tenir une liste des affaires tenues en délibéré depuis plus de trois mois devrait suffire;

— Aviser le premier président est inutile. Entendre le magistrat concerné est positif mais cela ne doit pas être une obligation et le magistrat devrait pouvoir demander à être entendu.

— Tant le président de l'assemblée générale des juges de paix des juges de police ainsi que le président du tribunal de première instance dont ils ressortent devraient être concernés par ce contrôle (avis des juges de paix)

— Le nouvel article 770 § 5 est inacceptable : tant le lien vers la procédure disciplinaire que le fait d'infliger immédiatement l'une des sanctions disciplinaires les plus lourdes. Cela doit rester de l'appréciation de l'organe disciplinaire. Cette disposition est incompatible avec le principe de l'autonomie du droit disciplinaire et le principe selon lequel les cours et tribunaux sont garants de la procédure disciplinaire.

Pour l'Union professionnelle des magistrats (UPM), le délai d'un mois est trop court (décisions prises par une chambre à trois juges, dossiers complexes ...). Un délai de 3 mois serait plus réaliste. L'UPM n'admet pas la mise en œuvre systématique du régime de contrôle dès que le délai d'un mois est dépassé. Par ailleurs, l'UPM regrette l'incrimination d'un comportement déterminé assortit de manière obligatoire d'une peine majeure : ce n'est pas une approche constructive mais de défiance. Il appartient au chef de corps de prendre ses responsabilités en veillant à une répartition équitable

— er werd geen empirisch onderzoek gevoerd waaruit zou blijken dat een overdreven langdurig beraad een veel voorkomend knelpunt is;

— het is de verantwoordelijkheid van de korpschef om toe te zien op een gelijkmatare en evenwichtige toebedeling van de zaken onder de diverse kamers van een gerecht;

— de normale werklast van een magistraat moet worden bepaald op grond van de behandelde aangelegenheden;

— in bepaalde gevallen zijn de langere termijnen toe te schrijven aan de samenstelling van de zetel (één maand is te weinig wanneer de zetel collegiaal is samengesteld; drie maanden zou redelijk zijn), aan de arbeidsomstandigheden van de magistraten en de griffiers, aan de toenemende technische aard en aan de complexiteit van de dossiers;

— een regeling die van de korpschef het door de wetgevende macht aangewezen instrument van de repressie maakt, waarbij hij zelf riskeert tuchtelijk bestraft te worden als hij ten aanzien van zijn collega's niet adequaat repressief zou optreden, dreigt een sfeer van vrees en wantrouwen onder de magistraten te creëren;

— het wetsontwerp houdt geen rekening met een belangrijk tijdvak bij de arbeidsgerechten, met name het opsporingsonderzoek dat door het arbeidsauditoraat wordt gevoerd in geval van hoger beroep inzake sociale zekerheid in de ruime zin van het woord

— er is reeds voorzien in opvolgings- en sanctieregelingen, die niet in het wetsontwerp worden vermeld : periodieke evaluatie van de magistraten, tuchtrecht, toezicht van het openbaar ministerie op de werking van de rechtbanken, procedure van uithandeling (artikel 648 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek);

— de Adviesraad van de magistratuur stemt ermee in dat op het zittingsblad de reden van de vertraging wordt aangegeven, maar niet dat die reden objectief moet worden verantwoord ten aanzien van de hiërarchische meerdere;

— hoewel de griffie momenteel reeds een lijst opmaakt van de zaken die geruime tijd in beraad worden genomen, zou het moeten volstaan dat in die lijst alleen de zaken worden opgenomen die meer dan drie maanden in beraad worden gehouden;

— het is zinloos de eerste voorzitter in te lichten; dat de betrokken magistraat wordt gehoord, is een goede zaak, maar mag geen verplichting zijn, en de magistraat zou moeten kunnen vragen te worden gehoord;

— zowel de voorzitter van de algemene vergadering van de vrederechters en politierechters als de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waaronder zij ressorteren, zouden bij dat toezicht moeten worden betrokken (advies van de vrederechters);

— het nieuwe artikel 770, § 5 is onaanvaardbaar, zowel wat de link met de tuchtprocedure betreft als het feit dat onmiddellijk één van de zwaarste tuchtstraffen zou moeten worden opgelegd; zulks moet aan het oordeel van het tuchtorgaan worden overgelaten. Die bepaling is onverenigbaar met het autonomiebeginsel van het tuchtrecht, alsook met het beginsel dat de hoven en rechtbanken garant staan voor de tuchtprocedure.

Volgens de Union professionnelle des magistrats (UPM) is de termijn van één maand te kort (beslissingen die worden genomen door een kamer met drie rechters, complexe dossiers enzovoort). Een termijn van drie maanden zou realistischer zijn. De UPM verzet er zich niet tegen dat de controleregeling systematisch wordt toegepast zodra de termijn van één maand is overschreden. Voorts betreurt de UPM dat ter sanctionering van een welbepaald gedrag een zware straf moet worden opgelegd; die aanpak getuigt niet van een opbouwende, maar wel van een wantrouwende

de la charge de travail, en venant au besoin en aide au magistrat confronté à une surcharge ponctuelle de travail et en prenant effectivement les initiatives disciplinaires qui s'imposent.

L'association syndicale des magistrats critique aussi fondamentalement l'optique essentiellement répressive du projet, d'autant que le retard dans le délibéré ne constitue pas la principale cause de l'arriéré judiciaire (l'exposé des motifs situant d'ailleurs cette cause pour l'essentiel lors de la mise en état de l'affaire par les parties et dans le délai de fixation). Elle est favorable à l'élaboration d'une liste mensuelle des délibérés en retard (cela existe déjà dans de nombreux arrondissements) avec toutefois certaines garanties : cette liste doit rester interne (pas question de la transmettre au parquet, le projet doit être amendé sur ce point) et elle doit être un instrument de discussion et non de pression. Elle ne doit pas être la base d'un dossier constitué « à charge du magistrat » dans les procédures d'évaluation et les procédures disciplinaires, comme l'entend le projet. L'association syndicale des magistrats déplore le lien direct avec la procédure disciplinaire et surtout avec la sanction minimale automatique prévue sans nuance. Si le retard dépasse 3 mois, il est du devoir et de la responsabilité professionnelle du magistrat d'en informer son chef de corps. Une entrevue peut être prévue.

En cas de carence, il appartient au chef de corps de vérifier si des difficultés existent dans sa juridiction et d'y apporter remède avec concertation et détermination. Une procédure disciplinaire existe déjà.

Le Conseil supérieur de la justice note que le projet va plus loin que sa recommandation et va trop loin : le système de convocation du magistrat est trop rigide, le chef de corps devrait pouvoir apprécier dans chaque cas d'espèce la mesure utile à prendre. Le délai d'un mois doit rester le principe mais ce délai est souvent impossible à respecter dans les affaires importantes et complexes.

Le fait de prévoir que si la sanction disciplinaire est justifiée, elle ne pourra être inférieure à une peine majeure de premier degré peut avoir un effet pervers, à savoir que le chef de corps n'entamera une procédure qu'en cas de retards très importants et répétés vu la gravité de la sanction. Prévoir un régime trop strict de justification et de sanction implique que le chef de corps aura de sérieuses difficultés à trouver des magistrats motivés pour s'occuper des affaires complexes et ceci sous la menace perpétuelle d'une sanction disciplinaire.

Pour les justices de paix et tribunaux de police, le fait d'imposer un prononcé dans le mois présente le risque d'une justice expéditive. Ils critiquent aussi l'obligation donnée au greffe de dénoncer les jugements en retard au procureur du Roi (Violation de la séparation des pouvoirs).

Ainsi, l'Ordre des barreaux francophones et germanophone souligne la lourdeur du système et le fait que les greffiers ne vont pas apprécier de se voir attribuer un rôle de délateurs. Le délai d'un mois n'est pas réaliste.

Le présent amendement vise à répondre à toutes ces critiques, qui nous semblent justes. Il reprend ainsi l'amendement proposé par le Conseil consultatif de la magistrature.

houding. De korpschef moet zijn verantwoordelijkheid nemen, door erop toe zien dat de werklast billijk wordt verdeeld, indien nodig bijstand te verlenen aan een magistraat die incidenteel wordt geconfronteerd met een bovenmatige werklast, en daadwerkelijk de vereiste tuchtmaatregelen te nemen.

Ook de Association syndicale des magistrats (ASM) heeft fundamentele kritiek op de voornamelijk repressieve aanpak van het wetsontwerp, temeer daar de vertraging bij het in beraad houden niet de belangrijkste oorzaak van de gerechtelijke achterstand is (in de memorie van toelichting wordt trouwens aangegeven dat die vertraging voornamelijk optreedt bij de ingereedheidbrenging van de zaak door de partijen en bij het vaststellen van de rechtsdag). Zij kan zich erin vinden dat maandelijks een lijst van de zaken wordt opgesteld waarin de beraadslaging vertraging heeft opgelopen (zulks gebeurt reeds in tal van arrondissementen), evenwel op voorwaarde dat wordt gewaarborgd dat die lijst alleen intern wordt gebruikt (ze mag niet worden doorgestuurd naar het parket — op dat punt moet het wetsontwerp worden geamendeerd), en ze moet een middel aanreiken om overleg te plegen, maar mag geen pressiemiddel zijn. Ze mag niet ten grondslag liggen aan een dossier dat tegen de magistraat wordt gebruikt in de evaluatie- en de tuchtprocedures, zoals dat in het wetsontwerp in uitzicht wordt gesteld. De ASM betreurt dat een direct verband wordt gelegd met de tuchtprocedure, en vooral met de ongenuineerde automatische minimumstraf. Als de beraadslaging meer dan drie maanden vertraging oploopt, is het beroeps-halve de plicht en de verantwoordelijkheid van de magistraat om zijn korpschef daarvan in te lichten. In een gesprek kan worden voorzien.

Indien de magistraat in gebreke blijft, moet de korpschef nagaan of zich in zijn gerecht problemen voordoent, en moet hij die vastberaden en in onderling overleg verhelpen. Er is reeds voorzien in een tuchtprocedure.

De Hoge Raad voor de Justitie merkt op dat het wetsontwerp verder gaat dan zijn aanbevelingen, en zelfs té ver gaat : de regeling om de magistraat op te roepen, is te streng, en de korpschef zou in elk individueel geval moeten kunnen oordelen welke maatregel de meest geschikte is. De termijn van één maand zou de regel moeten blijven, maar in de belangrijke en complexe zaken kan die termijn vaak onmogelijk in acht worden genomen.

Bovendien kan het feit dat wordt bepaald dat een tuchtsanctie, indien ze verantwoord is, niet minder mag zijn dan een hoofdstraf van de eerste graad, een kwalijk gevolg hebben, want de korpschef zal slechts een procedure aanvatten wanneer er bij herhaling een zeer grote achterstand optreedt, gezien de ernst van de sanctie. Een te strakke regeling inzake verantwoording en sanctie kan er toe leiden dat de korpschef het bijzonder moeilijk zal hebben om gemotiveerde magistraten te vinden die zich zullen bezighouden met de complexe zaken, omdat een tuchtstraf hen als een zwaard van Damocles boven het hoofd hangt.

Wat de vrederechten en de politierechtbanken betreft, houdt de oplegde termijn van één maand om een uitspraak te doen, het risico in dat het vonnis overhaast wordt gewezen. Zij bekritisieren tevens dat de aan de griffie opgelegde verplichting om de vertraging inzake de vonnissen te melden aan de procureur des Konings (schending van de scheiding der machten).

Zo beklemtoont de Ordre des barreaux francophones et germanophone de logheid van de regeling, alsook het feit dat de griffiers allesbehalve graag in de rol van « verklikers » worden gedwongen. De termijn van één maand is niet realistisch.

Dit amendement beoogt tegemoet te komen aan al die kritiek-punten, die ons terecht lijken. Aldus neemt het de door de Adviesraad van de magistratuur voorgestelde wijzigingen over.

Nº 7 DE MME NYSSENS

Art. 21

Supprimer cet article.

Justification

La procédure de prononciation (article 24 du projet) pose un premier problème : il est indiqué que le président de la chambre prononce le jugement. Il peut le prononcer seul. D'où la suppression — logique — du deuxième alinéa de l'article 779 du Code judiciaire (article 21 du projet), qui prévoit le remplacement d'un juge empêché d'assister au prononcé.

Toutefois, pour répondre à une objection du Conseil supérieur de la Justice, le gouvernement a déposé un amendement qui exclut de cette procédure simplifiée les matières répressives et disciplinaires. Comment, dès lors, remplacer au tribunal correctionnel, dans une chambre à trois juges, un juge empêché d'assister à la prononciation d'un jugement ?

Nº 8 DE MME NYSSENS

Art. 21bis (nouveau)

Insérer un article 21bis nouveau rédigé comme suit :

«À l'article 780, alinéa 1, 1°, du même Code, les mots «qui a assisté au prononcé» sont remplacés par les mots «visé à l'article 782»

Justification

L'article 23 du projet prévoit qu'avant sa prononciation, le jugement est signé par les juges qui l'ont rendu et par le greffier. Par la suite, il est prononcé par le président de la chambre, même en l'absence des autres juges et du ministère public. On ne parle plus du greffier à ce moment, puisqu'il est déjà intervenu. L'article 780, al. 1, 1°, du Code judiciaire stipule toutefois : «Le jugement contient, à peine de nullité ... 1° l'indication du juge ... et du greffier qui a assisté au prononcé». Pas de problème en ce qui concerne les jugements rendus «sur les bancs» (puisque immédiats), mais *quid* des jugements après délibéré ? Les deux textes paraissent quelque peu inconciliables et devraient être harmonisés.

Nr. 7 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 21

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

De procedure van de uitspraak (artikel 24 van het ontwerp) doet een eerste probleem rijzen : er staat dat de voorzitter van de kamer het vonnis uitspreekt. Hij kan het alleen uitspreken. Vandaar de — logische — opheffing van het tweede lid van artikel 779 van het Gerechtelijk Wetboek (artikel 21 van het ontwerp), dat voorziet in de vervanging van een rechter die de uitspraak niet kan bijwonen.

Echter, om aan een bezwaar van de Hoge Raad voor de Justitie tegemoet te komen, heeft de regering een amendement ingediend dat straf- en tuchtzaken van die vereenvoudigde procedure uitsluit. Hoe kan men dan in de correctieele rechtbank, in een kamer met drie rechters, een rechter vervangen die de uitspraak niet kan bijwonen ?

Nr. 8 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 21bis (nieuw)

«Een artikel 21bis (nieuw) invoegen, luidend :

«Art. 21bis. — In artikel 780, eerste lid, 1°, van hetzelfde Wetboek, de woorden «die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest» vervangen door de woorden «bedoeld in artikel 782».

Verantwoording

Ontwerpartikel 23 bepaalt dat het vonnis vóór de uitspraak ondertekend wordt door de rechters die het gewezen hebben en door de griffier. Nadien wordt het uitgesproken door de voorzitter van de kamer, zelfs in afwezigheid van de andere rechters en van het openbaar ministerie. In dat stadium spreekt men niet meer over de griffier, omdat hij al is opgetreden. Artikel 780, eerste lid, 1° van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt echter : «Het vonnis bevat, op straffe van nietigheid, ... 1° de vermelding van de rechter ... en van de griffier die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest». Dat vormt geen probleem voor de vonissen die onmiddellijk, «op de banken», zijn gewezen, maar allicht wel voor de vonnissen die na beraadslaging gewezen worden. De twee teksten lijken enigszins onverenigbaar en behoren met elkaar in overeenstemming gebracht te worden.

N° 9 DE MME NYSSENS

Art. 24

Remplacer l'article 782bis, alinéa 2, proposé, comme suit :

« Toutefois, lorsqu'un président de chambre est légitimement empêché de prononcer le jugement au délibéré duquel il a participé dans les conditions prévues à l'article 778, le président de la juridiction peut désigner un autre juge pour le remplacer au moment du prononcé »

Justification

Le second alinéa de l'article 782bis traite du remplacement du président de chambre empêché de prononcer le jugement. Le texte voté par la Chambre et transmis au Sénat semble ne pas être celui qui a dû être adopté en commission : si on rapproche l'article dans sa version primitive et l'amendement n° 62, on ne peut arriver à ce texte, qui contient du reste, un non-sens flagrant, puisqu'il décide que le remplacé désigne lui-même son remplaçant ...

Il s'agit sans doute d'une erreur de transcription, mais qui devrait être corrigée, car on pourrait se trouver confronté à des situations complexes (président de chambre tombant gravement malade, accidenté, voire pire ...).

N° 10 DE MME NYSSENS

Art. 31

Remplacer dans cet article les chiffres « 22, 25 » par les chiffres « 21, 22, 23, 24, 25 ».

Justification

La procédure « simplifiée » de prononciation devrait, pour faciliter les choses, entrer en vigueur immédiatement, sans concerner uniquement les causes visées à l'article 31 du projet. L'inscription des articles 21, 23 et 24 parmi les exceptions prévues à cet article permettrait d'éviter de faire coexister, pendant de très longs mois, deux procédures distinctes de prononciation des jugements.

N° 11 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Intitulé

Dans l'intitulé du projet de loi, remplacer les mots « de lutter contre l'arrière judiciaire » par les mots « d'accélérer la mise en état des procédures civiles ».

Nr. 9 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 24

Het voorgestelde artikel 782bis, tweede lid, vervangen als volgt :

« Indien evenwel een kamervoorzitter wettig verhinderd is het vonnis uit te spreken, terwijl hij heeft deelgenomen aan de beraadslaging van dat vonnis onder de voorwaarden van artikel 778, kan de voorzitter van het gerecht een andere rechter aanwijzen om hem op het ogenblik van de uitspraak te vervangen »

Verantwoording

Het tweede lid van artikel 782bis regelt de vervanging van de voorzitter die verhinderd is het vonnis uit te spreken. De tekst die door de Kamer werd aangenomen en aan de Senaat werd overgezonden, is kennelijk niet de tekst die in de commissie moet zijn aangenomen : wanneer men het artikel in zijn oorspronkelijke lezing naast amendement nr. 62 legt, kan men niet tot die tekst komen. Overigens staat er klinkklare onzin in, want hij beslist dat de vervangene zelf zijn vervanger aanwijst ...

Ongetwijfeld gaat het om een fout bij het overschrijven van de tekst, die evenwel moet worden gecorrigeerd aangezien er complexe situaties kunnen door ontstaan (kamervoorzitter die ernstig ziek wordt, een ongeval krijgt, of nog erger ...).

Nr. 10 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 31

In dit artikel, de getallen « 22, 25 » vervangen door de getallen « 21, 22, 23, 24, 25 ».

Verantwoording

De « vereenvoudigde » uitspraakprocedure zou, om de zaken te vergemakkelijken, onmiddellijk in werking moeten treden en niet alleen voor de zaken die ontwerpartikel 31 vermeldt. Door de artikelen 21, 23 en 24 op te nemen in de uitzonderingen opgesomd in dit artikel, wordt voorkomen dat er gedurende vele maanden twee verschillende uitspraakprocedures naast elkaar gelden.

Clotilde NYSSENS.

Nr. 11 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Opschrift

In het opschrift van het wetsvoorstel de woorden « het bestrijden van de gerechtelijke achterstand » vervangen door de woorden « de snellere instaatsstelling van burgerlijke procedures ».

Justification	Verantwoording
<p>Ainsi que le Conseil supérieur de la Justice l'a souligné avec beaucoup de pertinence dans son avis, l'intitulé du projet de loi, en tant qu'il vise à lutter contre l'arrière-judiciaire, est trop ambitieux par rapport aux dispositions qu'il contient et qui ont pour seul but d'accélérer la procédure de mise en état.</p>	<p>Het wetsontwerp heeft, volgens zijn opschrift, het oogmerk de gerechtelijke achterstand te bestrijden. Zoals zeer terecht aangestipt in het advies van de Hoge Raad voor de Justitie, is deze formulering te sterk voor de voorgestelde bepalingen, die enkel een snellere procedure van instaatstelling beogen.</p>
<p>N° 12 DE M. HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 6</p> <p>Dans le texte néerlandais de l'article 729 proposé, remplacer les mots « Wanneer de zaak bij de inleiding niet van die aard is dat ze kan worden gepleit » par les mots « Wanneer de zaak niet van die aard is dat ze bij de inleiding kan worden gepleit ».</p>	<p>Nr. 12 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 6</p> <p>In de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 729 de woorden « Wanneer de zaak bij de inleiding niet van die aard is dat ze kan worden gepleit » vervangen door de woorden « Wanneer de zaak niet van die aard is dat ze bij de inleiding kan worden gepleit ».</p>
<p>Justification</p> <p>Il s'agit d'une adaptation linguistique qui vise à mettre le texte néerlandais en conformité avec le texte français.</p> <p>En outre, la formulation actuelle du texte néerlandais de l'article 729 proposé prête le flanc à une interprétation différente, selon laquelle le critère déterminant pour l'admissibilité de la déclaration écrite de postulation serait l'état de la cause au moment de l'audience d'introduction, alors que l'intention du législateur est manifestement de prendre comme critère décisif la nature de la cause elle-même (voir le texte français), et non pas purement et simplement l'état de la cause au moment de l'audience d'introduction.</p>	<p>Verantwoording</p> <p>Het betreft hier een taalkundige aanpassing welke de Nederlandse tekst meer in overeenstemming brengt met de Franse tekst.</p> <p>Bovendien geeft de huidige formulering van de Nederlandse tekst van artikel 729 mogelijks aanleiding tot een andere interpretatie, met name zou in de huidige formulering het determinerend criterium voor de toelaatbaarheid van de schriftelijke verschijning de toestand van de zaak op het ogenblik van de inleidingszitting zijn, daar waar het kennelijk de bedoeling van de wetgever is de aard van de zaak zelf als doorslaggevend criterium te nemen (<i>cf.</i> de Franse tekst) en niet louter de staat waarin de zaak zich op het ogenblik van de inleidingszitting bevindt.</p>
<p>N° 13 DE M. HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 7</p> <p>Dans l'alinéa 2 proposé, au 1º, remplacer les mots « Sauf accord des parties » par les mots « Sauf opposition commune des parties ».</p>	<p>Nr.13 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 7</p> <p>In het 1º, in het voorgestelde lid de woorden « Behoudens akkoord van de partijen » vervangen door de woorden « Behoudens gezamenlijk verzet van de partijen ».</p>
<p>Justification</p> <p>Ainsi que le Conseil d'État l'a souligné, il est plus clair d'utiliser l'expression « Sauf opposition commune des parties ».</p>	<p>Verantwoording</p> <p>Zoals aangestipt door de Raad van State is het gebruik van de woorden « Behoudens gezamenlijk verzet van de partijen » duidelijker.</p>
<p>N° 14 DE M. HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 10</p> <p>À l'alinéa 3 du § 2 de l'article 747 proposé, remplacer les mots « dans les trois mois de la communication des dernières conclusions » par les mots « dans les trois mois de la communication et du dépôt au greffe des dernières conclusions ».</p>	<p>Nr. 14 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE</p> <p style="text-align: center;">Art. 10</p> <p>In het voorgestelde artikel 747 § 2, derde lid de woorden « na de overlegging » vervangen door de woorden « na mededeling en neerlegging ter griffie ».</p>

Justification

L'emploi du mot communication seul prête à confusion.

Telle qu'elle est énoncée actuellement, la disposition ne manquera pas de susciter des débats et des problèmes de preuve, et donc toute une casuistique, quant à la portée du concept de communication, alors que le législateur vise clairement la communication et le dépôt au greffe des dernières conclusions.

Il convient donc de l'indiquer explicitement dans le texte.

Verantwoording

Het gebruik van het woord overlegging schept onduidelijkheid.

Aldus zou de bepaling in haar huidige bewoordingen ongetwijfeld aanleiding geven tot discussie en bewijsproblemen en dus casuïstiek omtrent de draagwijdte van het begrip overlegging, terwijl de wetgever duidelijk de mededeling en neerlegging ter griffie van de laatste conclusies bedoelt.

Het is dan ook aangewezen zulks uitdrukkelijk op te nemen in de tekst.

Nº 15 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 20

À l'article 775, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «et à lui remettre» par les mots «et à déposer au greffe».

Justification

Dans la version actuelle du texte, il est suggéré qu'il suffit aux parties, dès lors qu'un nouveau délai a été accordé après la réouverture des débats en vue d'échanger des observations écrites sur le moyen ou la défense justifiant celle-ci, de s'échanger ces dernières entre elles sans devoir les déposer au greffe préalablement à la nouvelle fixation, et qu'elles peuvent se contenter de remettre ces observations écrites au magistrat lors de l'audience.

Ce procédé ne semble pas correspondre à l'intention du législateur.

De surcroît, l'énoncé actuel de la disposition donnera assurément lieu à des débats et des problèmes de preuve concernant la communication de ces observations écrites, et donc à toute une casuistique.

En indiquant clairement dans le texte de l'article que les «observations écrites» doivent être déposées au greffe, la disposition est mise en concordance avec les autres dispositions de la proposition et l'on évite tous les problèmes d'interprétation et de preuve.

Art. 20

In het voorgestelde artikel 775, eerste lid, de woorden «en hem deze te overhandigen» vervangen door de woorden «en deze ter griffie neer te leggen».

Verantwoording

In de huidige lezing wordt gesuggereerd dat de partijen, wanneer na heropening der debatten een nieuwe termijn werd toegestaan om schriftelijke opmerkingen uit te wisselen over het middel of de verdediging ter rechtvaardiging ervan deze schriftelijke opmerkingen enkel onderling dienen uit te wisselen zonder deze voorafgaand aan de nieuwe rechtsdag ter griffie te moeten neerleggen, en ermee kunnen volstaan deze schriftelijke opmerkingen ter zitting aan de magistraat te overhandigen.

Zulks lijkt niet in overeenstemming met de bedoeling van de wetgever.

Bovendien is het duidelijk dat de bepaling in haar huidige bewoordingen ongetwijfeld aanleiding zal geven tot discussie en bewijsproblemen omtrent de mededeling van deze schriftelijke opmerkingen en dus casuïstiek.

Door duidelijk in de tekst van het artikel te stellen dat de «schriftelijke opmerkingen» ter griffie dienen neergelegd te worden, wordt de bepaling in overeenstemming gebracht met de andere bepalingen van het voorstel en worden interpretatie- en bewijsproblemen vermeden.

Nº 16 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 21bis (nouveau)

Insérer un article 21bis (nouveau), libellé comme suit : «À l'article 780, 3°, du même Code, les mots «et la réponse aux conclusions ou moyens des parties» sont remplacés par les mots «et les motifs sur lesquels le juge fonde sa décision, tant en droit qu'en fait».

Art. 21bis (nieuw)

Een nieuw artikel 21bis invoegen, luidende als volgt : «In artikel 780, 3° de woorden «en het antwoord op de conclusies of middelen van de partijen» vervangen door de woorden «en de redenen waarop de rechter zijn beslissing zowel in rechte als in feite steunt».

Justification

Dans son avis, le Conseil supérieur de la Justice renvoie à la réflexion globale qu'il a menée sur l'arriéré judiciaire, et aux autres mesures en vue de résorber l'arriéré judiciaire qu'il avait suggérées à l'occasion du forum qu'il a organisé sur ce sujet, en juin 2004.

Dans ce cadre, il a été proposé que le juge se limite à une «motivation positive», c'est-à-dire que le jugement ou larrêt indique les motifs sur lesquels le juge fonde sa décision tant en droit qu'en fait, sans que pour autant il doive répondre à tous les autres arguments et moyens que les parties ont développés et les rejeter expressément. Il est attendu du juge qu'il démontre la cohérence de sa décision, sans devoir préciser pourquoi d'autres solutions doivent être rejetées ou ne peuvent être en l'espèce retenues. La «motivation positive» est donc sujette à contrôle quant à la cohérence de la décision.

Il ne s'agit certainement pas de laisser la porte ouverte à l'arbitraire ou à la négligence. Il n'est de la sorte pas davantage porté atteinte au contrôle possible de la qualité des décisions (voir, en annexe du présent avis, l'exposé fait lors de ce colloque par Ghislain LONDERS, conseiller à la Cour de cassation et, à l'époque, membre de la Commission d'avis et d'enquête néerlandophone du Conseil supérieur de la Justice).

Le justiciable est en effet seulement intéressé par une bonne motivation positive, cohérente, qui place au centre le débat juridique, et non par une motivation étendue qui examine tous les aspects en tentant d'apporter une réponse à toutes sortes de moyens hors de propos. Ce qui importe pour le justiciable, c'est de connaître le raisonnement du juge qui justifie la solution qu'il apporte au litige.

«L'obligation de motiver n'apporte actuellement dans beaucoup de cas aucune plus-value significative aux jugements et arrêts. La motivation est souvent redondante, pesante ou diffuse, occultant les vrais enjeux ou le réel débat juridique. En outre, elle augmente de manière importante pour le juge statuant en dernier ressort le risque de voir casser sa décision pourtant satisfaisante au fond» (G. Londers, op cit.).

D'autres pays, tels l'Allemagne, l'Italie et la Finlande, ont également perçu que c'est au niveau de l'exigence de la motivation des décisions judiciaires qu'un gain de temps précieux à la résorption de l'arriéré judiciaire peut être réalisé. Certains de ces pays vont même jusqu'à prévoir une motivation de la décision uniquement à la demande d'une partie.

L'auteur souscrit à ce raisonnement et propose d'adapter en conséquence l'article 780 du Code judiciaire.

Art. 9

Supprimer cet article.

Justification

Selon le projet de loi, les conclusions ne devront plus être «communiquées» à la partie adverse, mais «remises au greffe» et «envoyées à l'autre partie».

Verantwoording

De Hoge Raad voor de Justitie verwijst in zijn advies naar de algemene reflectie die hij heeft gevoerd over de gerechtelijke achterstand, en naar aanleiding van zijn forum over dat thema in juni 2004, andere maatregelen tot wegwerking van de gerechtelijke achterstand gesuggereerd.

In dit kader werd er voorgesteld dat de rechter zich zou beperken tot een «positieve motivering», dat wil zeggen dat het vonnis of het arrest de redenen aanduidt waarop de rechter zijn beslissing zowel in rechte als in feite steunt, zonder verplicht te zijn te antwoorden op alle andere door de partijen ontwikkelde argumenten en middelen en deze uitdrukkelijk te verwerpen. Van de rechter wordt verwacht dat hij het coherente karakter van zijn beslissing aantoont, zonder te moeten aanduiden waarom hij andere oplossingen dient te verwerpen of voor die beslissing niet kan aannemen. Bij de «positieve motivering» is de beslissing bijgevolg onderworpen aan een controle op het vlak van de coherentie.

Het gaat er zeker niet om willekeur of slordigheid vrij spel te laten. Zodoende wordt de mogelijke controle op de kwaliteit van de beslissingen niet verder aangetast (zie, als bijlage bij voorliggend advies, de uiteenzetting van Ghislain LONDERS, raadsheer in het Hof van cassatie, destijds lid van de Nederlandstalige advies- en onderzoekscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie, tijdens het vooroemde colloquium).

De rechtzoekende is immers enkel geïnteresseerd in een goede positieve motivering, die coherent is en die het juridisch debat centraal plaatst, en niet in een uitgebreide motivering die alle aspecten onderzoekt in een poging te antwoorden op alle niet te pas doen soorten middelen. Wat belangrijk is voor de rechtzoekende is dat hij de redenering kent van de rechter, die de oplossing die hij aan het geschil geeft verantwoordt.

«In veel gevallen brengt de verplichting tot motivering de vonnissen en arresten geen meerwaarde bij. De motivering is vaak wijdlopig, zwaar of onduidelijk, en leidt de aandacht af van de echte inzet of het echte juridische debat. Bovendien houdt zij voor de rechter die in laatste aanleg uitspraak doet een verhoogd risico in dat zijn beslissing, hoewel bevredigend naar de inhoud, vernietigd zal worden.» (G. Londers, op cit.)

In andere landen, zoals Duitsland, Italië, Finland, werd eveneens vastgesteld dat het aspect motivering moet worden benut om kostbare tijd te winnen die kan worden gebruikt voor de wegwerking van de gerechtelijke achterstand. Sommige van die landen gaan zelfs zo ver dat ze bepalen dat de beslissing uitsluitend op verzoek van een partij wordt gemotiveerd.

Indiener sluit zich aan bij deze redenering en stelt voor om artikel 780 van het Gerechtelijk Wetboek dienovereenkomstig aan te passen.

Nr. 17 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Art. 9

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Het wetsontwerp bepaalt dat conclusies niet langer zullen moeten worden «overgelegd» aan de tegenpartij maar «neergelegd ter griffie» en «gezonden aan de andere partij».

L'élément essentiel de la communication, à savoir la garantie que la partie adverse a reçu les conclusions ou qu'elle a eu la possibilité de les recevoir, est supprimé.

Il suffira désormais d'envoyer les conclusions, peu importe que celles-ci soient réceptionnées ou non.

Le caractère contradictoire de la procédure et les droits de la défense sont ainsi mis en péril. Il faut, dès lors, maintenir l'article 745, alinéa 2, du Code judiciaire. Lorsqu'une partie ne peut pas démontrer à l'aide d'un accusé de réception qu'elle a communiqué ses conclusions à l'autre partie, celles-ci sont réputées avoir été communiquées cinq jours après l'envoi. L'expéditeur veillera donc à envoyer ses conclusions au plus tard cinq jours avant l'expiration du délai fixé par le juge.

N° 18 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 12

Dans l'article 748bis proposé, insérer les mots «qui dépose plus de deux conclusions» entre les mots «les dernières conclusions d'une partie» et les mots «prennent la forme de conclusions de synthèse».

Justification

Il est inutile d'obliger une partie qui ne dépose qu'une ou deux conclusions à rédiger une conclusion de synthèse. La modification proposée correspond à l'objectif de la conclusion de synthèse. La partie qui rédige plus de deux conclusions doit les regrouper en une seule conclusion de synthèse afin d'assurer la cohérence des moyens invoqués et de faciliter ainsi la tâche du tribunal. Cette méthode de travail est déjà définie dans une série de protocoles conclus entre avocats et magistrats.

N° 19 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 22

Supprimer cet article.

Justification

La disposition n'apporte aucune plus-value. En effet, on connaît déjà le procès téméraire et vexatoire et l'appel téméraire et vexatoire, d'autant qu'à l'avenir, les dates d'audience seront fixées, en application de l'article 747, par une ordonnance du magistrat, à partir de six mois après l'introduction. Que peut-on alors encore considérer comme dilatoire ou abusif?

De plus, le concept d'utilisation de la procédure à des fins manifestement dilatoires ou abusives va relativement loin. En effet, si un tribunal estime, par exemple, que les arguments d'une partie sont totalement dépourvus de fondement, il pourrait appliquer cette disposition et porter ainsi atteinte aux droits de la défense.

Het essentiële element van de overlegging, namelijk de waarborg dat de tegenpartij de conclusies heeft ontvangen dan wel in de gelegenheid was deze in ontvangst te nemen, wordt geschrapt.

Het zal voortaan volstaan om de conclusies te verzenden, ongeacht of deze al dan niet in ontvangst worden genomen.

Hierdoor komen het tegensprekelyk karakter van de procedure en de rechten van de verdediging in het gedrang. Artikel 745, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek dient dan ook behouden te blijven. Wanneer een partij dan niet aan de hand van een ontvangstbewijs kan aantonen dat hij zijn conclusies aan de andere partij heeft meegedeeld, worden zij geacht te zijn overgelegd vijf dagen na de toezending. Alzo zal de verzender erop letten zijn conclusies toe te zenden ten laatste vijf dagen vóór het verstrijken van de door de rechter bepaalde termijn.

Nr. 18 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Art. 12

In het voorgestelde artikel 748bis, de woorden «die meer dan twee conclusies neerlegt» invoegen tussen de woorden «de laatste conclusies van een partij» en de woorden «de vorm aan van syntheseconclusies».

Verantwoording

Het is zinloos om een partij die slechts één of twee conclusies maakt te verplichten een syntheseconclusie te maken. De voorgestelde wijziging stemt overeen met het doel van de syntheseconclusie. De partij die meer dan twee conclusies maakt, moet deze samenbrengen in één syntheseconclusie om de aangevoerde middelen coherent te maken en om aldus het werk van de rechtbank te vergemakkelijken. Deze werkwijze is nu reeds terug te vinden in een aantal protocollen tussen advocaat en magistratuur.

Nr. 19 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Art. 22

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Er is geen enkele meerwaarde van de bepaling; men kent immers reeds het tergend en roekeloos geding en het tergend en roekeloos beroep. Vooral omdat er in de toekomst bepalingen van de rechtsdag zullen plaatshebben bij toepassing van artikel 747, via een beschikking van de magistraat, na zes weken na de inleiding. Wat kan er dan nog vertragend of onrechtmatig zijn?

Het aanwenden van de procedure voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden is bovendien vrij verregaand omdat, wanneer een rechtbank bijvoorbeeld oordeelt dat de argumenten van een partij volledig ongegrond zijn, op die wijze de rechten van de verdediging kunnen worden aangetast.

N° 20 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 13

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«*À l'article 750 du même Code, le § 2 est abrogé.* ».

Justification

Il n'est pas nécessaire d'apporter une modification à l'article 750, § 1er. Cet article ne pose pas problème en pratique. La modification visée, qui consiste à souligner que les parties peuvent déposer la demande postérieurement ou simultanément au dépôt de leurs conclusions, est superflue, puisque cette règle résulte déjà de l'article 748, § 1er, proposé.

N° 21 DE M. HUGO VANDENBERGHE

Art. 18

Supprimer cet article.

Justification

L'insertion de l'article 756ter du Code judiciaire est superflue et ajoute un formalisme inutile à une pratique qui existe depuis longtemps.

Le juge peut déjà faire preuve de créativité dans l'organisation de son audience, il n'a pas besoin de texte de loi pour ce faire.

Le problème réside en outre dans le fait que si cet article est inséré dans la loi, il sera par la suite interprété, ce qui peut avoir pour effet de limiter les possibilités du juge d'organiser son audience.

Nr. 20 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Art. 13

Dit artikel vervangen als volgt :

«*In artikel 750 van hetzelfde Wetboek wordt § 2 wordt opgeheven.* ».

Verantwoording

Er bestaat geen noodzaak om iets aan artikel 750, § 1 te wijzigen. In de praktijk levert dit artikel geen probleem op. De bedoelde wijziging, die erin bestaat te benadrukken dat de partijen het verzoek kunnen neerleggen na de neerlegging van hun conclusies of gelijktijdig ermee, is overbodig vermits deze regel reeds voortvloeit uit het voorgestelde artikel 748, § 1.

Nr. 21 VAN DE HEER HUGO VANDENBERGHE

Art. 18

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

De invoeging van artikel 756ter van het Gerechtelijk Wetboek is overbodig en voegt onnodig formalisme toe aan een al lang bestaande praktijk.

De rechter heeft reeds de mogelijkheid om zijn zitting op een creatieve wijze te organiseren, daarvoor heeft hij geen wettekst nodig.

Het probleem is bovendien dat indien dit artikel in de wet wordt opgenomen het nadien zal worden geïnterpreteerd. Dit kan dan voor gevolg hebben dat de rechter wordt beperkt in zijn mogelijkheden om zijn zitting te organiseren.

Hugo VANDENBERGHE.